

Lastbilstrafik 2021

44 miljoner

varutransporter genomfördes,
varav 99 % i inrikestrafiken.

492 miljoner

ton gods fraktades, varav
99 % i inrikestrafiken.

3,4 miljarder

kilometer kördes, varav
94 % i inrikestrafiken.

87 %

av inrikes transporter genomfördes i
yrkesmässig trafik, övriga i så kallad
firmabilstrafik.

73 %

av godset mätt i ton lastas
och lossas inom samma län.

9 miljoner

ton farligt gods fraktades på
lastbil inom Sverige.

Statistikens omfattning

Statistiken om lastbilstrafiken baseras på en EU-reglerad enkätundersökning riktad till cirka 12 000 svenskregistrerade lastbilar varje år som transporterar varor på väg och som har en maxilastvikt på minst 3,5 ton. Totalt finns det knappt 75 000 svenskregistrerade lastbilar av denna typ i trafik idag. Fokus i statistiken är på uppgifter om antal lastbilstransporter, antal körda kilometer, lastad godsmängd och transportarbetets omfattning både inrikes och utrikes. Statistiken omfattar även transportavstånd, regionala skillnader, transporterade varugrupper och farligt gods.

Detta är en sammanfattning av den officiella statistiken *Lastbilstrafik 2021* (Trafikanalys Statistik 2022:16).

Publiceringsdatum: 2022-05-17

Denna statistik ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) och Trafikanalys är statistikansvarig myndighet inom området transporter och kommunikationer. Trafikanalys analyserar och utvärderar svensk transportpolitik och ansvarar för den officiella statistiken.

Den officiella statistiken *Lastbilstrafik* omfattar svenskregistrerade lastbilar och framställs på ett sådant sätt att Sverige lever upp till berörd EU-förordning. Statistiken baseras på en urvalsundersökning som ger uppskattade totalnivåer av trafik och transporter.

I statistiken *Lastbilstrafik* fångar vi svenskregistrerade lastbilar med en *maxlastvikt* om minst 3,5 ton. Dessa fordon kallas i denna sammanfattning kort för (*tunga*) *lastbilar*. Den legala definitionen på tung lastbil är dock en *totalvikt* över 3,5 ton. Statistiken *Lastbilstrafik* täcker därmed i sin målpopulation in 89 procent av alla svenskregistrerade tunga lastbilar. Det är alltså de lättaste tunga lastbilarna (de med maxlastvikt under 3,5 ton) som inte ingår i *Lastbilstrafik*.

Eftersom statistiken baseras på en urvalsundersökning finns viss osäkerhet i punktskattningarna. För förändringar mellan de två senaste åren som kommenteras i denna sammanfattning anges om de är statistiskt signifikanta eller inte.

Oförändrat antal lastbils-transporter

De svenskregistrerade tunga lastbilarna genomförde totalt knappt 44 miljoner godstransporter under 2021, inom och utom Sverige. Totalt fraktades 492 miljoner ton gods. Dessa nivåer är inte signifikant skilda från 2020.

Längre körsträckor 2021

Den körda sträckan med svensk lastbil ökade dock signifikant 2021, jämfört med 2020. Det totala trafikarbetet¹ för inrikes- och utrikestrafiken uppgick till knappt 3,4 miljarder kilometer (+8 procent). Det betyder att en transport med en svenskregistrerad tung lastbil var i genomsnitt 76 km lång och fraktade 11 ton gods.

Transportarbetet² uppgick till drygt 47 miljarder tonkilometer under 2021, en signifikant ökning med 10 procent jämfört med 2020 (Tabell 1).

Lastbilstrafiken ökade med andra ord signifikant mätt i kilometer, men däremot inte i fraktad godsvikt (ton).

¹ Trafikarbetet anger antal kilometer som lastbilarna kört.

² Transportarbetet anges i tonkilometer och mäts som mängden transporterat gods multiplicerat med transporterad sträcka.

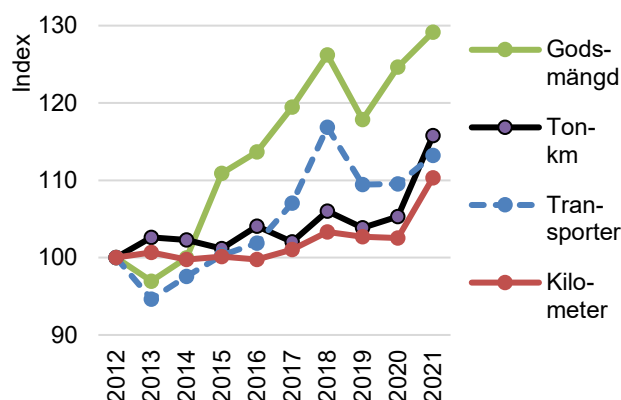
Tabell 1. Svenska tunga lastbilars godstransporter under 2021 och 2020.

	2021		2020
Antal transporter, 1 000-tal	44 023		42 591
<i>inrikes</i>	43 570		42 211
<i>utrikes</i>	453		381
Körda kilometer, 1 000-tal km	3 353 102	*	3 115 916
<i>inrikes</i>	3 155 493	*	2 948 485
<i>utrikes</i>	197 608		167 431
Godsmängd, 1 000-tal ton	492 464		475 200
<i>inrikes</i>	486 963		470 092
<i>utrikes</i>	5 501		5 108
Transportarbete, miljoner tonkm	47 481	*	43 183
<i>inrikes</i>	44 773	*	40 710
<i>utrikes</i>	2 708		2 473

Anm: Signifikant skillnad mellan åren markeras med en asterisk.*

Trafik och transporter med svenska lastbilar har mätts på samma sätt fr.o.m. år 2012. Sedan dess har godsmängden mätt i ton ökat med 29 procent medan antal transporter ökat med 13 procent. Det innebär att transporterarna numera har mer gods i genomsnitt än tidigare. Det kan bero på större ekipage (lastbil/dragfordon plus ev. släp) och/eller mer/tyngre last givet ekipage.

Körda kilometer har under perioden ökat med 10 procent och transportarbetet med 16 procent. Ökningen för körda kilometer och transportarbetet har huvudsakligen skett under 2021 (Figur 1).

Figur 1. Lastbilstransport med svenska lastbilar. Index (2012 = 100) för godsmängd i ton, tonkm, antal transporter samt körda kilometer. Åren 2012–2020.³

³ Vi presenterar endast fr.o.m. 2012 eftersom det då skedde ett tidsseriebrott på grund av förändrad metod. Se vidare *Omräkning av årstabeller 2012–2014 i lastbilsstatistiken* (Trafikanalys Statistik 2015:23).

Inrikestransporter dominerar stort

Inrikestrafiken dominerar helt de svenskregistrerade lastbilarnas verksamhet. Med inrikestrafik menas att transporten både börjar och slutar inom Sveriges gränser. Under 2021 var 99 procent av alla transporter med svenska lastbilar i inrikestrafik.

Utländska lastbilar transporterar också gods till/från Sverige och även inom Sverige som så kallat cabotage. Trafikanalys publicerar statistiken *Utländska lastbilstransporter i Sverige*:⁴

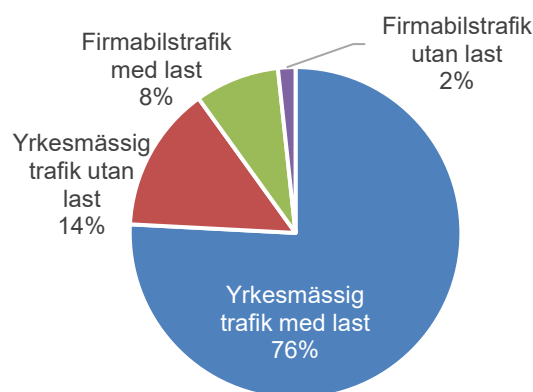
De utländska lastbilarnas marknadsandel i Sverige utgör 6–7 procent av antal transporter och lastat gods. Om vi däremot mäter marknadsandel i körsträcka har de utländska lastbilarna hela 20–21 procent av körda kilometer inom Sverige och av transportarbetet (tonkm) inom Sverige. En utländsk lastbil kör betydligt längre sträckor i genomsnitt per transport inom Sverige, än vad de svenska gör.

I det följande kommenteras endast de *svenskregistrerade* lastbilarnas trafik och transporter.

Yrkesmässig trafik dominerar

Lastbilstrafiken med svenska lastbilar kan delas in i två kategorier; yrkesmässig trafik och firmabilstrafik. Tillstånd för yrkesmässig trafik är knutet till fordonet och ger ägaren möjlighet att utföra transporter åt andra, mot betalning.⁵ Firmabilstrafiken omfattar bl.a. grossister och återförsäljare som i egen regi distribuerar sina varor till kunderna.⁶

För inrikestransporter med tunga lastbilar dominerar den yrkesmässiga trafiken, med 87 procent av transporterna under 2021. Mäter man i körda kilometer är yrkestrafiken än mer dominerande: 90 procent (Figur 2).

Figur 2. Antal körda kilometer i yrkesmässig och firmabilstrafik, med respektive utan last. År 2021.

Transporter inom länet är vanligast

I inrikestrafiken fraktades under 2021 majoriteten (73 procent) av allt lastat och lossat gods inom samma län, dvs. den enskilda lastbilstransporten hade både start- och målpunkt inom ett och samma län.

Av allt gods så både lastades och lossades 41 procent i storstadslänet.⁷ I Västra Götalands län lastades cirka 90 miljoner ton, i Skåne län 61 och i Stockholms län 51 miljoner ton.

I storstadslänet lastades och lossades omkring 80 procent av godsmängden inom samma län.

Gruvindustrin genererar störst godsmängd

Mätt i ton utgjorde varugruppen *Malm och andra produkter från utvinning* störst andel av allt fraktat gods i inrikestrafiken; 33 procent av totalt 487 miljoner ton.

Varugrupper som följer i storleksordning mätt i ton var *Produkter från jordbruk, skogsbruk och fiske* (14 procent), *Styckegods och samlastat gods* (8 procent) samt *Trä och varor av trä* och *Livsmedel, drycker och tobak* (7 procent vardera).

Mätt i transportarbete var den största varugruppen på de svenska vägarna *Styckegods och samlastat gods*, *Livsmedel*, *drycker och tobak* följt av *Jordbruk, skogsbruk och fiske*. De utgjorde 19, 18 respektive 14 procent av transportarbetet inrikes.

⁴ www.trafa.se/vagtrafik/utlandska-lastbilar

⁵ <https://transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Yrkestrafik/Gods-och-buss/Yrkestrafiktillstand/>

⁶ Utöver yrkestrafik och firmabilstrafik finns även lastbilar som ägs av privatpersoner. Dessa ingår dock inte i denna

statistik. Cirka 4 procent av alla tunga lastbilar i trafik ägs av privatpersoner enligt *Fordon 2021* (Trafikanalys Statistik 2022:5)

⁷ Storstadslänet står tillsammans för 53 procent av befolkningen 2021.

Oförändrad mängd farligt gods

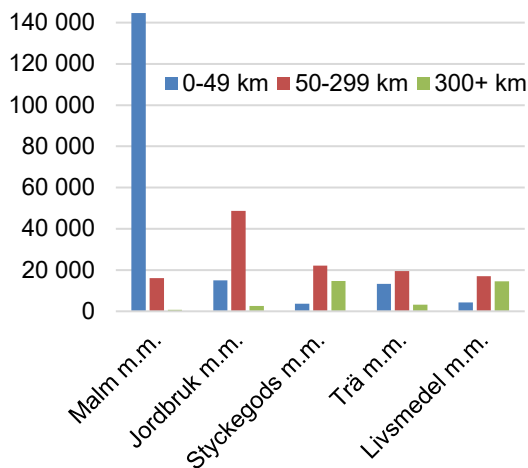
Under 2021 fraktades drygt 9 miljoner ton farligt gods med tunga lastbilar i inrikestrafiken. Detta är i stort sett lika mycket farligt gods som föregående år. Transporter med farligt gods innebär frakt av gods som gaser, brandfarliga vätskor, oxiderande och frätande ämnen. Sedan 2015 har mängden farligt gods på lastbil minskat med omkring 40 procent.

Korta sträckor dominerar

Över hälften (65 procent) av alla inrikestransporter med last kördes kortare än 50 km. Bara 6 procent av alla transporter var 300 km eller längre.

Vi kan också undersöka hur många ton gods som transporteras olika långt. Vi visar transportavstånd och total vikt för de fem största varugrupperna nedan (Figur 4).

Sett till godsmängd var det i huvudsak varugruppen *Malm och andra produkter från utvinning* som fraktades mycket korta sträckor (kortare än 25 km). 57 procent av allt gods som fraktades så korta sträckor var främst *malm*. Malmen som fraktas körs, ofta till en hamn eller järnvägsterminal för vidare transport. Varugruppen består till över 90 procent (beräknat på vikt) av *Jord, sten och sand* som fraktas till byggprojekt i stor utsträckning dvs. korta transporter.

Figur 3. Inrikes godstransporter efter transportavstånd i de fem största varugrupperna. 1 000-tals ton år 2021.

Livsmedel, drycker och tobak tillsammans med *Styckegods och samlastat gods* är det gods som

⁸ Beräkningarna av tomtransporter per varugrupp har gjorts genom att koppla ett lossat varuslag till en efterföljande tomkörning, fram till nästa lastningsplats.

fraktas längst och dominerar transportererna över 300 km.

Vissa transporter är tomma

Av de knappt 3 miljarder kilometer som kördes med lastbil inom Sverige var 19 procent, utan last. Detta är i nivå med föregående år.

Störst andel kilometer utan last – upp mot 50 procent – hade transporter med malm, jordbruksprodukter, kol och andra mineraler. Tomtransporter uppstår där det är svårt att hitta en returtransport som passar för fordonet och rutten

Varugrupperna *Post och paket*, *Styckegods* samt *Utrustning för transport av gods* hade lägst andel körda kilometer utan last; 3–5 procent.⁸

Malmö är största färjeläget

Malmö är idag, år 2021, den vanligaste orten för svenskregistrerade lastbilar som går via färja, vad gäller såväl antalet transporter (17 procent) som godsmängd i ton (22 procent). På andra plats kommer Helsingborg–Helsingör med 13 procent av transportererna och 15 procent av godset i ton som går med lastbil över kaj. Visby kommer på tredje plats för hamnar som tunga lastbilar trafikerar.

Utrikes lastbilstransporter

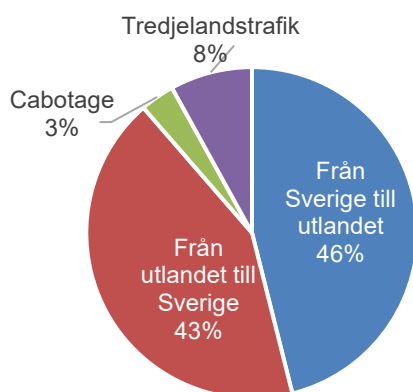
Utrikes transporter med svenskregistrerade lastbilar är transporter med start och/eller mål i annat land. Utrikes transporter utgör bara en procent av de totala transportererna. Dessa transporter ligger på samma nivå 2021 som 2020, oavsett om man mäter antal transporter, godsvikt, körda kilometer eller transportarbete.

Svenska lastbilar utförde drygt 400 000 transporter helt eller delvis utanför Sveriges gränser, under 2021. En genomsnittlig transport till/från utlandet var 44 mil lång totalt, både på svensk och utländsk mark.

Utrikestrafiken delas in i fyra kategorier: trafik från Sverige till utlandet, trafik från utlandet till Sverige, cabotage⁹ och tredjelandstrafik¹⁰. Den största delen av detta, 89 procent, var transporter till och från Sverige medan cabotage stod för 3 procent och tredjelandstrafiken för 8 procent (Figur 5).

⁹ Med cabotage avses här inrikestrafik i ett annat land än Sverige.

¹⁰ Tredjelandstrafik är trafik mellan två länder varav inget är Sverige.

Svenska lastbilar fraktade drygt 5 miljoner ton gods i utrikestrafiken. Majoriteten, 62 procent, kördes till eller från Norge. Oavsett vilket mått som används så domineras lastbilarnas utrikestrafik av transporter till/från fem länder; Norge, Tyskland, Danmark, Finland och Nederländerna.

Figur 4. Transportarbete i utrikestrafiken fördelat på riktning. År 2021.

Mer information

Du hittar tabellsamlingar med den officiella statistiken, tidigare års tabeller samt beskrivande rapporter här, www.trafa.se/lastbilstrafik.

Det finns också möjlighet att göra egna statistikuttag om lastbilstrafik i vår portal: www.trafa.se/vagtrafik/lastbilstrafik/?cw=1

Kontakt

Maria Melkersson
 Telefon: 010-414 42 16
 E-post: maria.melkersson@trafa.se

Björn Tano
 Telefon: 010-414 42 28
 E-post: bjorn.tano@trafa.se